

Naturverdier ved Linnom i Tønsberg

Stefan Olberg

BioFokus-notat 2016-13

Ekstrakt

BioFokus, ved Stefan Olberg, har på oppdrag for Trysilhus Sørøst AS vurdert og kartlagt naturverdier ved Linnom i Tønsberg kommune i forbindelse med fremleggelse av planforslag for boligformål. To eiketrær innenfor området omfattes av forskrift om utvalgt naturtype *hule eiker* og er kartlagt som naturtypen *store gamle trær – eik*. Begge trærne er vurdert som lokalt viktige (C-verdi). 12 eiketrær som var litt for små/ung finnes innenfor området. Det oppfordres til at så mange som mulig av eikene, og da særlig de to kartlagt som naturtype-lokaliteter, ivaretas ved en eventuell utbygging.

Nøkkelord

Naturverdier
Hule eiker
Utvalgt naturtype
Tønsberg
Linnom
Rødlistearter

Omslag

Linnom i Tønsberg
Foto: Stefan Olberg

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-498-6

BioFokus-notat 2016-13

Tittel

Naturverdier ved Linnom i Tønsberg

Forfatter

Stefan Olberg

Dato

12. april 2016

Antall sider

9 sider

Refereres som

Olberg, S. 2016. Naturverdier ved Linnom i Tønsberg. BioFokus-notat 2016-13. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Publiseringstype

Digitalt dokument (pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgiver

Trysilhus Sørøst AS

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO

Telefon 22 95 85 98

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

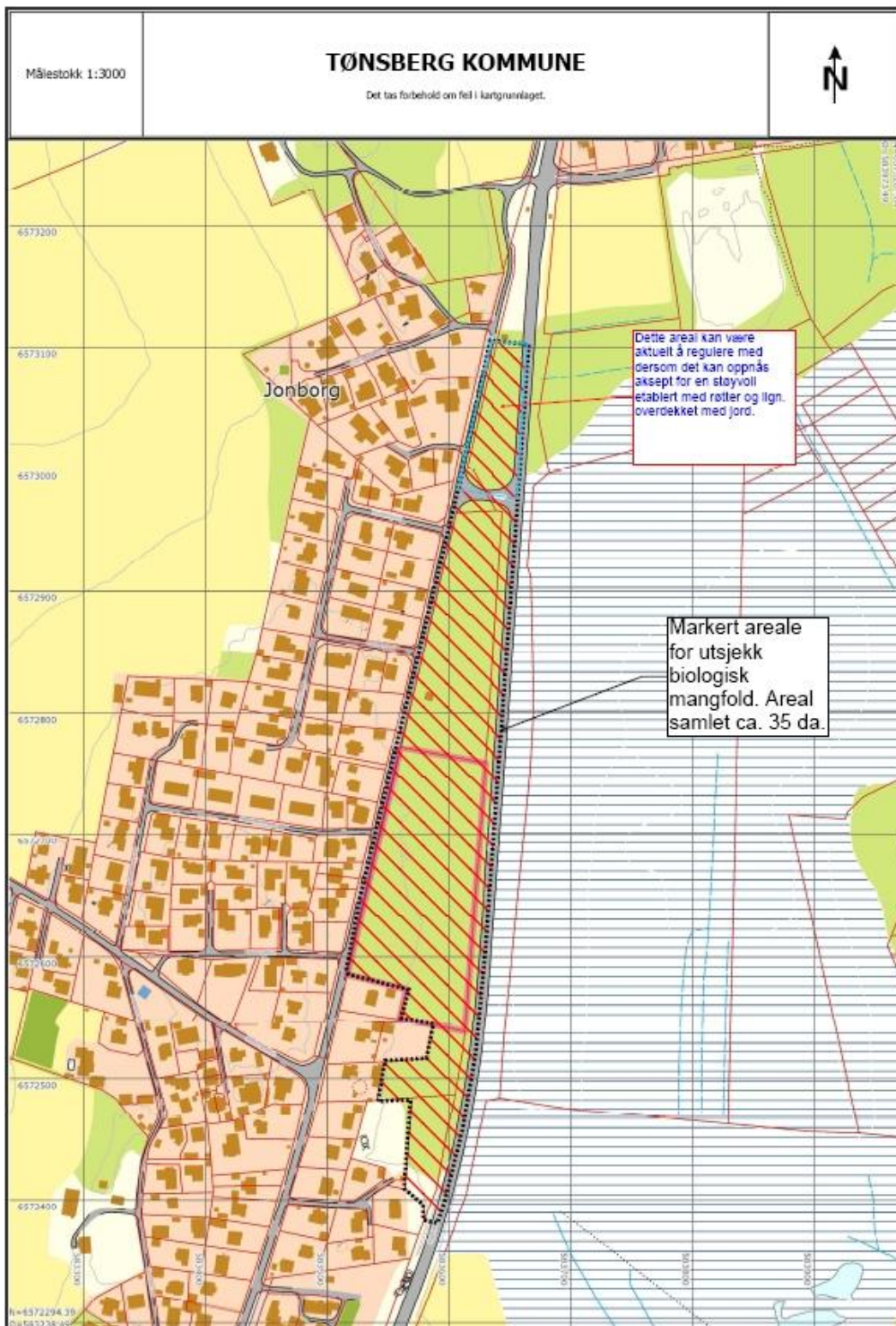
BioFokus, ved Stefan Olberg, har på oppdrag for Trysilhus Sørøst AS vurdert og kartlagt naturverdier ved Linnom i Tønsberg kommune i forbindelse med fremleggelse av planforslag for boligformål. Området ligger inneklemt mellom Åsgårdstrandsveien og Gauterødveien, øst for Linnom og vest for Bekketjønnyra, og er på ca. 35 da (fig. 1).

Metode

Kartlegging av naturtypelokaliteter følger DN-håndbok 13, revidert utgave (Direktoratet for Naturforvaltning 2007). Det henvises til denne, og da spesielt kapitlene 2-6, for en nærmere redegjørelse av kriterier for utvelgelse av naturtyper og verdisetting.

For kartlegging av gamle trær og hule eiker spesielt, følger metoden et eget oppdatert metodenotat "Registrering av eik og andre store trær", utgitt av Direktoratet for naturforvaltning (2011). Den utvalgte naturtypen *hule eiker* (Direktoratet for naturforvaltning 2012) er definert som «eiketrær med en omkrets på minst 200 cm, samt eiketrær som er synlig hule og har en omkrets på minst 95 cm. Omkrets måles 1,3 m over bakken. Synlig hule defineres til å være eiketrær med et indre hulrom som er større enn åpningen og der åpningen er større enn 5 cm. Unntatt er hule eiker i produktiv skog» (Lovdata 2016).

Naturbase (Miljødirektoratet 2016) og Artskart (Artsdatabanken & GBIF Norge 2016) ble konsultert for informasjon om tidligere registrerte naturtyper og eventuelle funn av rødlistearter i området. Målet med undersøkelsen var å påvise og beskrive eventuelle naturverdier innenfor undersøkelsesområdet.

Figur 1: Kart over undersøkelsesområdet (prikket linje med rød skravur) ved Linnom. Figur tilsendt fra oppdragsgiver.

Figur 2: Midtre del av undersøkelsesområdet sett mot nord, med ungt løvoppslag etter hogst. Eik nr. 6-12 kan delvis skimtes i bakgrunnen. Foto: Stefan Olberg.

Påviste naturverdier

Det er fra før av ikke kartlagt noen naturtypelokaliteter eller kjent noen forekomster av rødlistearter innenfor undersøkelsesområdet (Miljødirektoratet 2016, Artsdatabanken 2016).

Undersøkelsen ble utført 14. mars 2016 av Stefan Olberg i BioFokus. Ved befaringen var det delvis overskyet, noen få plussgrader og det lå mellom 0 og 15 cm med snø på bakken. Tidspunktet på året og det faktum at mesteparten av arealet var dekket av snø, gjorde undersøkelsen av vegetasjonen vanskelig, og det var ikke optimalt for en vurdering av naturverdier. Grunnet områdets tilstand ble det etter befaringen vurdert at det ikke var nødvendig med ny befaring for kontroll av vegetasjonen senere på våren.

På flybilder fra 2012 vises undersøkelsesområdet som skogkledd. Skogen er i store deler av området hogd, en hogst som ble foretatt for 2-4 år siden. Det står igjen et lite areal med skog helt i sør, samt at den nordre tredjedelen av undersøkelsesområdet i liten grad er berørt av denne hogsten (men har delvis vært hogd tidligere). Det er satt igjen noen gamle eiketrær på hogstflaten, samt at en smal kant med middels gamle løvtrær og noe gran står igjen mot Åsgårdstrandsveien i øst. Den nordre delen av området har plantet gran (nord

for liten tverrvei lengst nord) og området er ellers dekket av ung, glissen løvskog dominert av bjørk og ungt løvoppslag. Vegetasjonen i søndre del har litt innslag av lågurtarter, men ble vurdert som ikke spesielt rik.

De gjenværende eiketrærne i området ble undersøkt, og omkretsen ble målt på alle trær med antatt omkrets på over 150 cm. Totalt ble 12 eiketrær med en omkrets på mellom 145 og 200 cm, samt to eiketrær på over 200 cm registrert (fig. 3). Punkt 1 og 2 i figur 3 har to nærstående eiketrær hver. Ingen av eikene hadde synlige hulheter. De to eikene med omkrets på over 200 cm (nr. 4 og 8, fig. 3) er store nok til å komme innenfor forskrift om utvalgt naturtype *hule eiker*. Spørsmålet er om eikene opprinnelig stod på kulturmark eller i produktiv skog, ettersom eik i produktiv skog ikke omfattes av forskriftene. Alt tyder på at arealet tidligere har vært kulturmark som så har vokst igjen med trær. Stubbene etter hogsten forteller at det var dominans av boreale løvtrær med innslag av ulike edelløvtrær, samt noen svært få gran- og furutrær i området. Spesielt kan nevnes at området hadde flere svært grove bjørketrær, med diametere på opp mot 75-80 cm. Kroneformen på de gjenværende eikene er typiske for trær som vokser opp i ikke alt for tett skog eller med andre trær relativt tett rundt seg. Det er sannsynlig at eikene har vokst opp mer eller mindre samtidig som mange av de andre eldre trærne som tidligere stod i området. Arealet eikene står på vurderes som tidligere kulturmark.

Figur 3: Flyfoto av søndre og nordre del av undersøkelsesområdet (hvit avgrensning), med gjenværende skogareal (brun skravur) og omtrentlig plassering av eiketrær (nummererte prikker).

De to største eiketrærne kartlegges og beskrives som den utvalgte naturtypen *store gamle trær – eik*, som følge av at de begge oppfyller kravet til utvalgt naturtype *hule eiker* etter naturmangfoldloven. Begge naturtypelokalitetene vurderes som lokalt viktige (C-verdi) på grunn av noe ung alder og lite utviklede eller manglende elementer som er viktige for det truede mangfoldet knyttet til gamle eiker. Ingen andre naturtypelokaliteter ble observert innenfor eller i umiddelbar nærhet til planområdet, og ingen rødlistearter foruten unge trær/busker av ask og alm (begge sårbare) ble registrert innenfor området. De to naturtypelokalitetene bør ivaretas ved en eventuell utbygging. Det oppfordres også til å forsøke å ivareta de andre eikene innenfor området, selv om de ikke oppfyller kravene til utvalgt naturtype. En beskrivelse av de to naturtypelokalitetene slik de vil fremstå i Naturbase er gjengitt nedenfor.

Figur 4: De to eikene (henholdsvis nr. 4 og 8 i fig. 3) som oppfyller kravet til utvalgt naturtype *hule eiker*. Foto: Stefan Olberg.

Naturtypebeskrivelser

296 Gauterødveien 111

Store gamle trær – Eik Verdi: C

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Stefan Olberg i BioFokus 14. mars 2016 i forbindelse med fremleggelse av planforslag for boligformål i området.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i et lite skogareal/gjengrodd kulturmark beliggende mellom Gauterødveien 111 og Åsgårdstrandsveien, øst for Linnom i Tønsberg kommune.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av et eiketre kartlagt som naturtypen Store gamle trær - Eik (D1207). Treet oppfyller også kriteriene til den utvalgte naturtypen Hule eiker (U03).

Artsmangfold: Ask forekommer i nærområdet, ellers er ingen spesielle arter påvist i tilknytning til treet. Treet har i dag et svakt potensial for forekomst av rødlistearter knyttet til dødved og til markboende arter under trekronen.

Bruk tilstand og påvirkning: En eik med en omkrets på 225 cm står på gjengrodd kulturmark/ lågurtskog tett ved bebyggelse/vei. Kronen er noe smal, har ingen nyere beskjæringer og en del døde grener i kronen. Stammen har ingen synlige skader, ingen hullåpninger ble observert og det var ingen synlige tegn på at treet var hult. Stammen har litt lav og mose, og har noe slett sprekkebark (opp mot 1,5 cm dype sprekker). Treet vurderes som vitalt.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Del av helhetlig landskap: Det er noen lokaliteter i nærområdet som inneholder den utvalgte naturtypen hule eiker, men ingen står i umiddelbar nærhet.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C-verdi) på grunn av forekomsten av en gammel eik med noe begrenset størrelse, uten synlig hulhet og fravær av grov sprekkebark, men med noe dødved i kronen. Skyggefull plassering minsker muligheten for forekomst av varmekjære arter.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten kan enten overlates til fri utvikling ved at trærne i området rundt eiketreet får stå i fred, eller så kan treet fristilles gradvis og skjøttes som et parktre. Dette forutsetter i så fall at treet ikke beskjæres unødvendig og at døde grener får bli værende på treet. Eventuelt nedfall av grener bør få lov til å bli liggende på lokaliteten eller flyttes til egnet soleksponert lokalitet i nærområdet.

297 Gauterødveien 82

Store gamle trær – Eik Verdi: C

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Stefan Olberg i BioFokus 14. mars 2016 i forbindelse med fremleggelse av planforslag for boligformål i området.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i et nylig hogd/ryddet areal tett ved en trafostasjon beliggende mellom Gauterødveien 82 og Åsgårdstrandsveien, øst for Linnom i Tønsberg kommune.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av et eiketre kartlagt som naturtypen Store gamle trær - Eik (D1207). Treet oppfyller også kriteriene til den utvalgte naturtypen Hule eiker (U03).

Artsmangfold: Ask forekommer i nærområdet, ellers er ingen spesielle arter påvist i tilknytning til treet. Treet har i dag et lavt potensial for forekomst av rødlistearter.

Bruk tilstand og påvirkning: En eik med en omkrets på 210 cm står på nylig fristilt/hogd tidligere gjengrodd kulturmark/ skog noen meter fra en trafostasjon. Kronen er smal, har ingen nyere beskjæringer og har noen få døde grener i kronen. Stammen har ingen synlige skader, ingen hullåpninger ble observert og det var ingen synlige tegn på at treet var hult. Stammen har noe lav og mose, og har slett sprekkebark (opp mot 1 cm dype sprekker). Treet vurderes som vitalt.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Del av helhetlig landskap: Det er noen lokaliteter i nærområdet som inneholder den utvalgte naturtypen hule eiker, men ingen står i umiddelbar nærhet.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C-verdi) på grunn av forekomsten av en gammel eik med noe begrenset størrelse, uten synlig hulhet, fravær av grov sprekkebark, og med lite dødved i kronen. Tidligere skyggefull plassering minsker muligheten for forekomst av varmekjære arter.

Skjøtsel og hensyn: Treet er nylig fristilt, men løvoppslag er i ferd med å vokse opp rundt treet. Dette løvoppslaget bør holdes nede, og eventuelt ryddeavfall må fjernes, ikke flises opp på lokaliteten. Treet bør ikke beskjæres unødvendig og døde grener må få bli værende på treet. Eventuelt nedfall av grener bør få lov til å bli liggende på lokaliteten eller flyttes til egnet soleksponert lokalitet i nærområdet.

Referanser

Artsdatabanken 2016. Artskart. <http://artskart.artsdatabanken.no/>

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper – Verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13.

Direktoratet for naturforvaltning 2012. Handlingsplan for utvalgt naturtype hule eiker. DN-rapport 1-2012.

Lovdata 2016. Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven.
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-05-13-512?q=hule%20eiker>

Miljødirektoratet 2016. Naturbase. <http://kart.naturbase.no/>

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdsetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>